

ZADARMO

Noviny o živote v Bratislave sú distribuované každé dva týždne do všetkých mestských častí.

EV 3101/09 - ISSN 1335-5228

IČO: 35712058

Vydáva NIVEL PLUS s.r.o.,

Ivanská cesta 2D, 821 04 Bratislava

Tlačí MAFRAPRINT

Roznáša spoločnosť SUREMA spol. s.r.o.

Bratislavské Noviny

Aktuálne
správy o dianí
v Bratislave

nájdete aj na
www.banoviny.sk

a aj na Facebooku
www.facebook.com/banoviny
Píšte, pýtajte sa, komentujte

Piatok 29. novembra 2019

Pressburger Zeitung - Pozsonyi Újság - Nova Posoniensia

Ročník XXII. - Číslo 24

4 Ako lákajú nových vodičov MHD

Dopravný podnik Bratislava vyhlásil veľkú náborovú akciu vodičov električiek. Na výzvu sme zareagovali aj my v redakcii.

5 EKO vychytávka na vianočných trhoch

Vianočné trhy na Hlavnom a Františkánskom námestí fungujú tento rok podľa nového konceptu. Sú ekologické, aj edukatívne...

15 Za neviestky neplatil

V i n o , m ä s o a ženy - to bola liečebná metóda, ktorú s potešením dodržiaval kráľ Žigmund Luxemburský. A to aj počas svojich pobytov v Prešporku.

50 eur na mesiac, 600 eur za rok - toľko stojí prenájom parkovacieho miesta.

TIP OD VÁS Svoju parkovaciu politiku zaviedol aj samotný rezident

STARÉ MESTO

Celomestská parkovacia politika má odštartovať až v roku 2021, viaceré samosprávy však už teraz zavádzajú vlastné pravidlá, ktoré zvýhodňujú rezidentov. Bitka o parkovacie miesta nás pritom môže ešte poriadne prekvapiť. Príkladom je Bratislavčan, ktorý v lukratívnej lokalite Starého Mesta ponúka na prenájom 37 parkovacích boxov po 50 eur mesačne.

V čom je problém?

Len nedávno zaskočila obyvateľov Bartókovej ulice neďaleko Červeného kríža dopravná značka s informáciou, že „37 boxov je rezervovaných pre vozidlá s povolením Ing. Peter Orenič“. Týka sa totiž parkovacej plochy,

ktorú celé roky využívali bez akýchkoľvek obmedzení úplne zadarmo.

Oznam za stieračom

„Nič sme netušili, len sme si zrazu našli za stieračmi áut oznam, že bude prebiehať úprava danej strany parkoviska a následne v nových boxoch budú môcť parkovať len autá s povolením vlastníka,“ vysvetlil nám Michal, ktorý tiež býva na Bartókovej ulici. „Príde mi čudné, že si máme tieto informácie zisťovať cez nejaký oznam, ktorý sa ani nemusí ku každému dostať. Na vchodových dverách bytoviek nebol,“ dodal náš čitateľ s tým, že vôbec netuší, ako sa donedávna verejná parkovacia plocha zmenila na súkromnú.

Kedy a za akých okolností prišiel spomínaný Ing. Peter Orenič k časti parkoviska na Bartókovej ulici? Obyvatelia, ktorí sa o to zaujímali, dostali takéto vysvetlenie, podpísané JUDr. Andrejom Oreničom: „Parkovisko nebolo vo vlastníctve mesta už približne 20 rokov a už 20 rokov sa z toho pozemku platí daň z nehnuteľnosti bez možnosti túto nehnuteľnosť užívať. Pán Ing. Peter Orenič parkovisko nadobudol v súlade so zákonom a ako jeho majiteľ má právo z neho poberať úžitok.“ Jeho vyjadrenie navodzuje dojem, akoby bol Ing. Peter Orenič vlastníkom danej parcely na Bartókovej ulici približne dvadsať rokov. V skutočnosti to tak nie je.

Pokračovanie na str. 2

Koho podporí mestská nadácia?

BRATISLAVA

Bratislava má vlastnú nadáciu, ktorá bude podporovať občianske aktivity a tiež poskytovať financie formou grantov. V prvom roku sa zameria na podporu kultúry a komunitného života.

Návrh na založenie nadácie, ktorá od budúceho roku nahradí grantový program na podporu kultúry Ars Bratislavenensis, schválili mestskí poslanci 21. novembra. Nadácia podporí kultúrne a komunitné aktivity, ktoré sú významné pre rozvoj mesta z hľadiska jeho funkcie ako centra metropolitného regiónu (podpora inovácií a kreativity, multi-kultúrny aspekt, nové formy súčasného umenia, aktivity s dlhodobou tradíciou a i.), ako aj tie, ktoré treba kultúrnou politikou ovplyvňovať (prístup ku kultúre, sociálna inklúzia, vzdelávanie či rozvoj komunit).

Na rok 2020 je vyčlenených 550-tisíc eur na podporu kultúry a 50-tisíc eur na podporu komunitného života. Hlavné zdroje na činnosť bude nadácia získavať od zakladateľa nadácie, teda od hlavného mesta. Ďalším zdrojom má byť poukazanie 2 percent z daní, ako aj zdroje zo spoločností, ktoré ju podporia.

Verejná prezentácia Nadácie mesta Bratislavy a jej programového zamerania bude 18. decembra v Priemyselnom paláci. (ts)

BRATISLAVSKÉ NOVINY

nájdete aj vo vybraných predajniach Kraj a Terno.

Sto k veci

Prečo nie dlhšie?

Vianočné trhy v centre mesta sú opäť lákadlom pre všetkých domácich, ale aj návštevníkov zo zahraničia. Sú miestom, kde sa opäť všetci radi stretávajú a pri vianočnom punči, varenom víne zbudujeme na každodenné starosti.

A to aj napriek tomu, že z roka na rok sú ceny vyššie. Proste návšteva vianočných trhov, s horúcim nápojom v ruke a omráženými nohami pri dlhom státi, je akousi našou každoročnou tradíciou. Výborným nápadom je tento rok otvorenie vianočných trhov na Dulovom námestí, ktoré sú rovnako mesiac otvorené ako tie v centre mesta. Navyše ponúkajú iné, alternatívnu gastronómiu a sú aj akýmsi komunitným centrom v tejto časti Ružinova. A to nielen pre dospelých, ale aj menších. Možno aj obyvatelia iných mestských častí by takýto nápad vo svojej lokalite uvítali.

Za zamyslenie stojí aj príklad neďalekého Brna, kde vianočné trhy trvajú až do 5.1. Počas sviatkov by síce neboli narvané ľuďmi, ale Bratislavčania by určite ocenili, keby si mohli vianočnú a povianočnú atmosféru vychutnať v komornejšej atmosfére po prechádzke svojim mestom.

Lenka Bollardtová

Pokračovanie zo str. 1

Pre Bratislavské noviny sa JUDr. Andrej Orenič vyjadril presnejšie. „Kúpna zmluva, ktorou sa spomínaná nehnuteľnosť predávala, bola uzavretá medzi BSS, spol. s r. o. a Hlavným mestom SR Bratislavou v roku 2001. V decembri 2015 bola parkovacia plocha ponúknutá Magistrátu hlavného mesta SR Bratislavy na odkúpenie a po neprejavení záujmu využiť predkupné právo následne predaná páňovi Ing. Petrovi Oreničovi,“ uviedol.

Z výpisu listu vlastníctva vyplýva, že parcelu nadobudol na základe kúpnej zmluvy uzavretej 18. septembra 2017, pričom v časti C Ťarchy sa uvádza právo predkúpy v prospech Hlavného mesta SR Bratislavy. Na našu otázku, kto konkrétne predal Ing. Petrovi Oreničovi parkovacie plochy, JUDr. Andrej Orenič spresnil, že vlastníkom parcely bola v tom čase spoločnosť LEMA, s. r. o.. Kto si bude chcieť od Ing. Petra Oreniča prenajať parkovacie miesto, zaplatí 50 eur mesačne (cena je rovnaká pre rezidenta aj nerezidenta)

Na tomto mieste ešte donedávna parkovali obyvatelia Bartókovskej ulice zadarmo.

a zmluvu bude môcť uzavrieť na jeden rok s možnosťou opätovného predĺženia. „Na každé očíslované miesto bude osadená parkovacia zábrana v súlade s rozhodnutím Operatívnej komisie Hlavného mesta SR Bratislavy. Na našu otázku, kto konkrétne predal Ing. Petrovi Oreničovi parkovacie plochy, JUDr. Andrej Orenič spresnil, že vlastníkom parcely bola v tom čase spoločnosť LEMA, s. r. o.. Kto si bude chcieť od Ing. Petra Oreniča prenajať parkovacie miesto, zaplatí 50 eur mesačne (cena je rovnaká pre rezidenta aj nerezidenta)

Magistrát predaj preverí

Na okolnosti predaja lukratívnej parcely na Bartókovskej ulici sme sa pýtali najskôr v MČ Staré Mesto - hovorca Matej Števove uviedol, že mestská časť ju nemá vo svojom vlastníctve. Prekva-

Kto osádza dopravné značenie

Dopravné značenie môže osadiť správca alebo vlastníik komunikácie, musí však mať súhlasné stanovisko krajského dopravného inšpektorátu. Návrh prerokúva tiež Operatívna komisia pre určovanie dopravných značiek a dopravných zariadení magistrátu.

pujúcu informáciu sme však získali na magistráte.

„Zmluva bola podpísaná zo strany BSS 8. januára. 2001 a hlavným mestom 7. februára 2001. Prevod schválilo mestské zastupiteľstvo na svojom zasadnutí 7. decembra 2000 uznesením č. 447/2000. V článku 6 je uvedené: V prípade predaja alebo iného scudzenia voči tretím osobám zo strany kupujúceho má predávajúci predkupné právo za

kúpnu cenu podľa čl. 2 od 1. ktorá môže byť zvýšená iba o preukázateľné náklady, vynaložené na zhodnotenie objektu. Toto právo sa vyznačí v katastri nehnuteľností v časti C listu vlastníctva a pôsobí aj voči právnym nástupcom kupujúceho. Toto právo sa dojednáva do doby vydania právoplatného kolaudačného rozhodnutia,“ uviedol hovorca Peter Bubla. Zároveň zdôraznil: „Mesto pozemky nepredávalo Ing. Petrovi Oreničovi a taktiež nám nie je známe, že by pri prevode nehnuteľnosti dostalo mesto ponuku na uplatnenie predkupného práva. Danú záležitosť podrobnejšie preskúmame a preveríme možné kroky, ktoré by smerovali k ochrane práv mesta. (ac)

Foto: Marian Dekan

Streetwork v hlavnom meste

Ľudia bez domova sú často prehládani a odsudzovaní, ale aj oni si zaslúžia pozornosť. Systematická a kvalifikovaná práca s nimi ich môže vyvieť z bludného kruhu a zaradiť naspäť do bežného života.

OS linka na pomoc dom bez domova 09 655 555

Slovaft v takejto cieľnej práci podporuje občianske združenie Vagus, ktoré na území Bratislavy pomáha ľuďom bez domova prostredníctvom viacerých programov a projektov. Jedným z nich je terénna sociálna služba – Streetwork. Ide o prvý krok v individuálnej integrácii človeka bez domova do spoločnosti. Zahŕňa širokú paletu služieb od záchranu života cez odborné sociálne poradenstvo, až po obyčajné, ale často tak veľmi dôležité podanie teplej deky.

o väčšom počte lokalít, kde sa ľudia bez domova zdržiavajú,“ povedala Alexandra Kárová, výkonná riaditeľka OZ Vagus. Slovaft okrem poskytnutia paliv podporuje Vagus aj v integračnom programe a nízkoprahovom dennom centre Domec. Vagus prevádzkuje tiež SOS linku 0949 655 555, na ktorú sa môžu občania obrátiť, ak vedia o človeku bez domova, ktorému treba pomôcť.

TRIV
BYTY • KANCELARIE • TREZORY • KLAVIRE
ŠTAHOVANIE.sk
NÁKLADNÁ DOPRAVA
EXPORTNÉ BALENIE
SKLADOVANIE

0905 616 329
02/ 6542 2387

od 1150 € od 1390 €

ZADARMO:
60 písmen, doplnky do 70 €, doprava do 100 km,
AKCIA:
betónový základ zľava 50% zľava 15%, pre dôchodcov 20%

Kontakt: Šancova ulica 112 (v budove Tržnice), Bratislava
0905 320 476, 0918 504 385
031 780 4240
www.kamenarstvo-andrassy.sk

Aj v iných metropolách jazdí električka pred divadlom

BRATISLAVA

Magistrát pod vedením Matúša Valla definitívne rozhodol, že najlepšou možnosťou podľa viacerých posudzovaných analýz bude nová trasa električky cez Pribinovu ulicu. A to medzi Slovenským národným divadlom a obchodným centrom Europea. Rozhodnutie magistrátu sa opiera o fakty, že ide o najlacnejšie riešenie bez obmedzenia iných druhov dopravy v rámci hlavného mesta a zároveň trasu

po Pribinovej je možné spustiť už v roku 2024, kým iné až po roku 2026. Trasa električky pred divadlom nebude výnimočná, podobných príkladov je vo svete mnoho. (Ib)

Bratislava, Nová budova SND

Viedeň, Burgtheater

Budapešť, Vigadó Concert Hall

Bordeaux, Národná opera

Milano, La Scala

Praha, Národné divadlo

Električka pred alebo za divadlom? Pýtali sme sa Bratislavčanov

BRATISLAVA
Mesto definitívne rozhodlo, že nová električková trať pôjde cez Pribinovu ulicu popred budovu Slovenského národného divadla. Oslovili sme ľudí pri neďalekom nákupnom centre Europea: Čo si o tejto trase myslia?

Adrián, fitness tréner:
Súhlasím s električkou cez Pribinovu popred divadlo. Čítal som všetky argumenty pre aj proti a nič ma nepresvedčilo, že by bola iná trasa lepšia. Každý deň tadiaľto chodím pešo, zo Šafárikovho námestia do Tower 115, takže by som privítal, keby električka išla cez Pribinovu čo najskôr.

Soňa, dôchodkyňa:
Som Staromešťanka, bývam na Sienkiewiczovej ulici a oceňujem električkovú dopravu, lebo nemá žiadne ekologické vplyvy na prostredie. Električka určite patrí aj do centra mesta a s touto jej trasou súhlasím.

Petronela, účtovníčka:
Uvitam novú električkovú linku k divadlu, myslím si, že odľahčí dopravu a zjednoduší prepravu ľudí v meste.

Michal, pracovník v administratíve:
Oceňujem budovanie nových trás električky, ale uprednostnil by som inú trasu. Takú, ktorá by nešla popred, ale poza divadlo, dávalo by mi to väčší zmysel, bolo by to estetickjšie. Nie som s týmto rozhodnutím úplne spokojný, podľa mňa naruší charakter pešej zóny, aj keď je ohraničená z oboch strán cestou, ale je tu aspoň kúsok. No zlyknem si, keď už bude vybudovaná.

Martin, informatik:
Električkové trate treba rozširovať, aby sa doprava menej zhustovala a čoraz viac ľudí využívalo MHD. Zastávka pri

Europei bude určite jednou z tých frekventovanejších, keďže je tu divadlo a nákupné centrum, ktoré navštevuje veľa ľudí.

Alica, asistentka:
Prečo nie? Mój laický pohľad na novú električkovú trasu je, že bude pre verejnosť iba pozitívnu zmenou. Ešte nech predĺžia linku ďalej do Petržalky a budem úplne spokojná.

Jozef, technik:
Podľa mňa môže vzniknúť problém pre otarasu a hluk. Ak toto dokážu eliminovať a električka nebude prekážať chodu divadla, tak je to ideálna trasa, som za.

Lucia, účtovníčka:
Myslím si, že električková trať trochu naruší pešiu zónu v tejto lokalite. Ale je pravda, že keď tu postupne vyrastú ďalšie nové budovy, ani to nebude veľmi rušivé. Ľuďom, ktorí sem dochádzajú za prácou, určite pomôže. (nc)

Foto: nc, archiv, shutterstock

Kolko šoférov je z cudziny?

BRATISLAVA

Dopravný podnik Bratislava potrebuje do ideálneho stavu asi 50 vodičov a platí to všeobecne - pre autobusy, trolejbusy aj električky. Pomáhajú aj cudzinci.

■ V súčasnosti Dopravný podnik Bratislava (DPB) zamestnáva 1 525 vodičov MHD, z toho 986 vodičov autobusov, 263 vodičov trolejbusov a 276 vodičov električiek.

■ Pri prijímaní vodičov nerobí DPB rozdiely nielen medzi mužmi a ženami, ale ani medzi národnosťami. Znalosť slovenčiny u zahraničných vodičov rieši kurzom slovenského jazyka. Všetci vodiči majú tiež k dispozícii pri akomkoľvek probléme dispečing, s ktorým sa vedia okamžite spojiť cez rádiostanicu.

■ Až 166 vodičov MHD je zo zahraničia: 111 z Ukrajiny, 32 z Srbska, 10 z Česka, 4 z Ruska, 3 z Rumunska a 3 z Gruzínska a po 1 z Maďarska, Poľska a Maroka.

■ Pracovný týždeň vodiča električky má 37,5 hodiny, náborári však vysvetlili, že každý deň budete robiť inak. Môže to byť od 4. rána do 9. hodiny a potom poobede od 14. do 19. hodiny. Inokedy skončíte o 11. či 12. hodine, alebo aj o 14. hodine... Služba v špičke je, samozrejme, lepšie platená. (ac)

Nábor vodičov električiek: Na čo všetko nás lákali?

V rámci náboru si mohli zájemcovia vyskúšať riadenie električky.

NOVÉ MESTO

Chcete zarábať 5,62 eura na hodinu a dostávať odmenu vo výške až 10 percent platy? Príďte na náborový deň vodičov električiek! Na výzvu Dopravného podniku Bratislava sme zareagovali aj my v redakcii. Ako nábor prebieha?

Zájemcovia o prácu vodiča električky sa schádzali pred vozovňou Jurajov dvor už pred tretou popoludní. Bola ich vyše stovka, medzi nimi veľa študentov, tríflo si aj dosť žien a tiež niekoľko dôchodcov. Vekový strop pre vodičov totiž nie je určený, jedinou podmienkou je mať najmenej 20 rokov. „Keď to môžem robiť ja, tak vy určite,“ povzbudivo reagoval na otázku jeden z verbičujúcich, vedúci odboru dopravy a údržby električiek Štefan Linner.

Čakali sme, že nás budú aj

trochu „testovať“, zistiť oľ formácie, na čo všetko sa môžeme ako vodiči tešiť. Ak splníte podmienky, zamestnajú vás na plný úväzok, ale aj na dohodu – vtedy si však platíte kurz, ktorý stojí 1 080 eur, zo svojho vrecka. Okrem slušného platu (už mesiac po zácviaku môžete zarábať v hrubom až 1 500 eur) patria vodičom električiek rôzne benefity. Napríklad náborový príspevok 1 500 eur, neskôr aj odmena za bezškodovú jazdu či odpracované roky, ale tiež možnosť zvyšovať si kvalifikáciu na náklady dopravného podniku... Dobré sa to

počúvalo. Stať sa vodičom električky však zase až také jednoduché nie je.

Stále šanca zachraňovať

Po absolvovaní zdravotnej prehliadky a zvládnutí psychotestov, ktoré sú vraj náročné, vás čaká 2,5-mesačný kurz autoškoly. Počet žiakov však nie je neobmedzený a ani nástup nie je zo dňa deň. „Prvý kurz sa začína 13. januára a prijíame doň približne 20 ľudí. Ďalšie kurzy sú v apríli, júli a napokon v októbri. Za rok 2020 by tak malo prejsť kurzom asi sto ľudí,“ vysvetľoval pán Linner. Stovku však vysoko prekračujeme už teraz, počas náboru. Je zrejme, že mnohí z prítomných sa do kurzu „nezmestia“.

Okrem teórie vás čaká, samozrejme, aj prax. „Budete sedieť v električke, vstávať niekedy pred 4. hodinou ráno, jazdiť aj večer či cez

Čo sa dialo po náboře

Nábor vodičov električiek, ktorý bol 14. novembra, mal dobrý ohlas, už o týždeň bol prvý kurz pre záujemcov naplnený. „Dokonca sa mi prihlásili ďalší už na nasledujúci kurz, ktorý sa začína v apríli,“ konštatoval vedúci odboru dopravy a údržby električiek Štefan Linner. Zdá sa teda, že v priebehu budúceho roka bude nedostatok vodičov bratislavských električiek vyriešený.

víkend, tak ako iní vodiči,“ približuje šéf dopravy Linner. Ďalšie jeho slová vzbudzujú rešpekt: „Električka nemá volant, na čo mnohí vodiči áut nemyslia. Niektorí ani nevedia, že máme prednosť, a to aj na priechodoch pre chodcov, takže musíme predvídať riziká. Každý deň tak máte šancu predísť nebezpečnej kolízii alebo dokonca zachrániť život. Vždy musíte mať na pamäti, že nesmiete ublížiť.“ Aj to je asi dôvod, prečo niektorí nádejní vodiči vypadávajú „z hry“ ešte počas kurzu. (ac)

Foto: Marian Dekan

Video na www.banoviny.sk

EKO vychytávka vianočných trhov sa ľuďom páči

STARÉ MESTO

Žltá, modrá, hnedá, zelená aj čierna zberná nádoba – čo kam patrí? Separovanie odpadu je na tohtoročných vianočných trhoch na Hlavnom námestí dôležitou témou. A ako nám potvrdili brigádnici Angel s Tomášom, mnohých ľudí musia usmerniť, aby použitú papierovú misku či príbor dali do tej správnej nádoby.

Recyklačné stanice - stánky so zbernými nádobami sú novinkou vianočných trhov na Hlavnom námestí, ktorá podľa prvých reakcií Bratislavčanov potešila.

„Je to super systém. Pracovníci vám vytriedia odpad do príslušných nádob. Je to zároveň veľmi poučné pre ľudí, ktorí nevedia triediť odpad. Aspoň sa to naučia. My sme tam odovzdali vrecko po pečeniých gaštanoch a pracovník sa najprv pozrel, čo im tam dávam. Šupinky dal do

Tomáš a Angel (sprava) usmerňujú ľudí pri triedení odpadkov.

zmesového odpadu a papierový vrecko do nádoby s odpadovým papierom,“ ocenil na webovej stránke Bratislavských novín Roman.

V jednej takejto stanici (na námestí sme ich narátali tri) pracujú brigádnici Angel s Tomášom. Všimli sme si, že nielen našincom, ale aj cudzincom museli občas ukázať, kam čo treba odhodiť. Mladý muž práve nasypal neudojedené zvyšky do nádoby

teda kliešte na odpady a presunul ich do tej správnej. „Zahraniční návštevníci sa väčšinou lepšie orientujú, vidieť, že majú s triedením odpadu viac skúseností,“ podotýka.

Spolu s Tomášom sa zhodujú, že tohtoročné trhy, ktoré majú nový názov Vianočný Hlavný trh, sú oveľa čistejšie. A to aj večer, po zotmení. „Vlani to tu bolo hrozné, odpady sa povalovali na rôznych miestach. Teraz ľudia hneď pochopili, že ich majú nosiť k nám,“ tvrdia.

Napokon, ľudia o tom informuje aj oznam pri pultoch vyhradených na konzumáciu kúpeňných dobrôt. Je v slovenčine a takisto v angličtine. Oceňujeme i to, že ďalší pracovníci priebežne upratujú okolie stánkov.

V rámci konceptu „zero waste“ sa na

Vianočnom Hlavnom trhu používajú výlučne kompostovateľné riady a vratné poháre. Za jeden zaplatíte 2 eurá, vrátia vám ich v hociktorom stánku na námestí. Vítanou novinkou je aj možnosť platiť aj prostredníctvom karty, mobilu či hodínik.

Trhov je viac

Vianočný Hlavný trh bude fungovať do 22. decembra. Do tohto dátumu sú otvorené tiež Staromestské vianočné trhy na Hviezdoslavovom námestí, Vianočné trhy na Duláku v Ružinove aj Ružinovské adventné trhy. Nájete ich pred Domom kultúry pod vyše 33 metrov vysokým ruským kolom, ktoré je veľkým ťahákom najmä pre rodiny s deťmi. Treba však prísť s plnou peňaženkou, za 3 minúty jazdy zaplatíte 8 eur. Lákadlom v Ružinove je tiež plocha na korčuľovanie s umelým ľadom. Vianočné trhy v Petržalke na Námestí Republiky budú otvorené do 18. decembra. (bn)

Foto: ac

Viac na www.banoviny.sk

Orientačné ceny

Cigánska pečienka 4,50 €
Lokša masťaná 1,30 € - 1,50 €
Zemiaková placka 2 €
Bratislavský rožok 1,20 € - 2 €
Varené víno, 2 dcl 2 €
Punc, 2 dcl 2 €

ART INVEST
OBRAZY NAJLEPŠIE PREDÁTE V AUKCII
Žiadne poplatky
Galéria Art Invest
Dobroviečova 7, Bratislava
Info: 0905 659 148
www.artinvest.sk

OTVÁRAME
22. NOVEMBRA o 18:00
Vianočný Ružinov
VIANOČNÉ STÁNKY VEREJNÉ KLZISKO
33 METROVÉ RUSKÉ KOLESO
OD 22. NOVEMBRA DO 22. DECEMBRA 2019
PRED DK RUŽINOV, RUŽINOVSKÁ 28
CULTUSRUZINOV.SK CULTUS RUŽINOV YIT

Nevyhádzajte knihy darujte ich nám
Kontakt: 0907 701 786

Viac článkov zo života v Bratislave nájdete na www.banoviny.sk
a aj na Facebooku www.facebook.com/banoviny
Píšte, pýtajte sa, komentujte

VYSKÚŠAJTE KVALITNÉ SLOVENSKÉ MEDY Z MEDOVÉHO OBCHODU CERA MEL V BRATISLAVE

VÁŠ BIZNIS BERIEME OSOBNE, PRETO S VAMI ZDIELAME NÁŠ REKLAMNÝ PRIESTOR.
Viac informácií nájdete na www.csob.sk.

ČSOB
PRE VÁS OSOBNE

Priťahy v povoľovaní výstavby znižujú dostupnosť bývania v Bratislave

O zdĺhavých konaniach pri posudzovaní novej výstavby v hlavnom meste sa hovorí už roky. Mohlo by sa zdať, že je to problém developerov a stavbárov. V konečnom dôsledku však priťahy obmedzujú dostupnosť bývania pre ľudí. Upozorňuje na to Inštitút urbánneho rozvoja (IUR), ktorý s tímom odborníkov pripravil dokument Ako zlepšiť povoľovanie výstavby v Bratislave. O problémoch a návrhoch na ich riešenie hovorí Juraj Suchánek, výkonný riaditeľ IUR.

Navrhujete zmeny povoľovacích procesov v Bratislave. Prečo sú potrebné, aké sú hlavné problémy súčasného nastavenia?

Ak by sme mali hlavný problém zhrnúť do jedného slova, odpoveď by bola: čas. Povoľovacie procesy a procesy získania jednotlivých stanovísk potrebných pre získanie povolenia sú v Bratislave neprimerane dlhé. Aj keď bežný človek si môže povedať, že je to problém developerov, opak je pravdou.

Týka sa to aj ľudí?

Aj tu platí, že čas sú peniaze a extrémne dlhé povoľovanie sa logicky premieňa do vyšších cien bytov. A toto je už problém pre všetkých, ktorí si chcú kúpiť alebo prenajať byt. Nejednoznačný a neaktualizovaný územný plán, dlhý a nie vždy predvídateľný proces získania záväzného stanoviska a stavebné úrady vedené starostami pod tlakom ich voličov vytvárajú reťaz na seba navzájom problémov.

Môžete vysvetliť nefunkčnosť systému na konkrétnom príklade?

Súčasný systém má viacero nefunkčných častí. Typickým príkladom sú

záväzné stanoviská, ktoré vydáva Hlavné mesto SR Bratislava na základe stavebného zákona. Z dôvodu viacerých noviel stavebného zákona a súvisiacich vyhlášok sme dnes v situácii, keď nie je jednoznačné ani len to, či sa lehota 30 dní uplatňuje aj na záväzné stanoviská mesta. Stanoviská boli napríklad v roku 2018 vydané žiadateľovi v priemernom čase 170 dní. Proces spracovania žiadostí a vydávania stanovísk nebol dlhodobý riešený a až aktuálne vedenie magistrátu avizuje výraznú zmenu. Zlepšenie a sprehľadnenie tohto procesu prospieje mestu, stavebníkom aj bežným občanom.

Hovoríte o netransparentnosti. V čom spočíva?

Treba povedať, že súčasné vedenie magistrátu si uvedomuje zlé nastavenie uvedených procesov v minulosti a urobilo už viacero opatrení, ktoré by mali prispieť k zlepšeniu. S ohľadom na veľké množstvo stále nevybavených žiadostí z minulosti však bude možné posúdiť úspešnosť zavedených a ešte len pripravovaných zmien až s odstupom času.

Netransparentnosť vyplýva najmä

z nejasnosti celého procesu. Väčšie projekty je potrebné konzultovať s mestom v skoršom štádiu prípravy. A už tu nie je úplne jasné, s kým konzultovať. Stavebníci dostávajú rôzne, niekedy aj protichodné informácie a z toho pramení ich frustrácia. Po podaní žiadosti o stanovisko k investičnému zámeru žiadateľa nevedia, či dostanú odpoveď za mesiac, pol roka, alebo či majú čakať aj rok. V závere minulého roka spustil magistrát rozhranie, prostredníctvom ktorého získajú žiadatelia informáciu, kde sa práve ich žiadosť nachádza. Nevedia však, cez aké oddelenia ešte len pôjde, respektíve koľko to bude trvať. Niektoré stanoviská sú vydané extrémne rýchlo, teda do mesiaca, pri iných čakajú žiadatelia aj rok.

Záväzné stanovisko mesta je len prvé povolenie. Nasledujú procesy EIA, územné a stavebné konanie. Aká je situácia tu?

Aj pri týchto konaniach je základným problémom čas. Jedna väčšia stavba si vyžaduje tri samostatné, po sebe idúce konania, aby bolo možné začať stavať. V každom konaní je okrem samotného projektu potrebné veľké

množstvo rôznych stanovísk a vyjadrení. Niektoré stavebné úrady ich vyžadujú až takmer sto. Do procesu zároveň môže vstupovať aj verejnosť. Aj keď toto právo je, samozrejme, legitímne a dôležité, žiaľ, niekedy je zneužívané na zviditeľnenie politikov a fakticky sú podávané tie isté pripomienky v každom z konaní. Úrady sú taktó zahŕňané a obštrukčné odvolania predlžujú aj celkový čas potrebný na povolenie stavby. Pri stavebných úradoch sa navyše vyskytuje systémový konflikt záujmov, do ktorého existujúca legislatíva postavila starostov mestských častí.

Ako sa s tým starostovia vyrovnávajú?

Ako štatutári stavebného úradu majú okrem iného dbať na zákonnosť a odbornosť rozhodnutí úradu, ako volení zástupcovia občanov sa však usilujú o plnenie politických sľubov. Výsledkom týchto protichodných požiadaviek býva nekonanie, alebo umelé predlžovanie konania pri niektorých stavbách. Je len na sile osobnosti starostov ako takých konflikt dokážu zvládnuť. Pracovníci stavebných úradov navyše upozorňujú na potrebu ich lepšieho priebežného vzdelávania,

ako aj dostatočnej personálnej kapacity stavebných úradov.

Pri niektorých projektoch sa celý proces povoľovania naťahuje dlhé roky. Stretli ste sa s tým, že to napriek zákonným lehotám môže trvať dokonca až osem rokov?

Áno, žiaľ, aj takéto extrémne dlhé lehoty sú realitou. Jednotlivé projekty prechádzajú viacerými volebnými obdobiami, musia reagovať na meniace sa požiadavky a často sa ku koncu povoľovacieho procesu stane, že sú už morálne zastarané a vyžadujú zmeny. V konečnom dôsledku to pre občana znamená drahší byt, keď sa v jeho cene odrazia náklady za roky príprav.

Kde vidíte riešenie?

Riešením mnohých z uvedených problémov by bolo prijatie nového „stavebného zákona“. Aj keď sa zákon odborne pripravoval celé volebné obdobie, jeho schválenie už nie je reálne. Malo by sa však stať jednou z priorit budúcej vlády.

Vy ste sa rozhodli už teraz pripraviť návrhy na zlepšenie.

V Inštitúte urbánneho rozvoja sa od vzniku usilujeme o transparentné prostredie v oblasti plánovania a povoľovania výstavby. Hľadáme konkrétne spôsoby, kde sa dá existujúci systém zlepšiť. V niektorých prípadoch sú to úpravy interných postupov, v iných prípadoch aktívne vstupujeme aj do prípravy a úpravy legislatívy. V roku 2017 bola zverejnená výzva na predkladanie projektov v rámci operačného programu efektívna verejná správa zameraná na zlepšenie verejných politik. Využili sme túto možnosť, získali podporu pre náš projekt a aj vďaka tomu sa môžeme tejto téme venovať ešte hlbšie a dôkladnejšie.

Môžete zhrnúť základné princípy návrhu?

V oblasti územného plánovania je to priebežne aktualizovaný územný plán s jasne stanovenými postupmi na jeho udržiavanie v aktuálnom stave. Teda zmeniť súčasnú prax zmien realizovaných ad hoc na systematické udržiavanie územného plánu tak, aby bol aktuálny a adekvátny. V tomto procese nie je možné vynechať verejnosť, práve územné plánovanie je najlepším priestorom na aktívny vstup do plánovania „svojho“ mesta. Pri záväzných stanoviskách rovnako navrhujeme jasné a transparentné postupy, ktoré umožnia kvalitné posudzovanie žiadostí. V spojení s ich elektronickým podávaním a spracovaním môžu reálne skrátiť lehoty na 30 až 60 dní. V rámci projektu sme sa aktívne zúčastnili aj na príprave nového zákona o územnom plánovaní a zákona o výstavbe. Sme presvedčení, že práve nová legislatíva má potenciál zlepšiť súčasný stav.

Práve elektronické podávanie žiadostí už magistrát pripravuje. Ako to môže pomôcť?

Súčasnú spracovateľskú internú analýzu vydávania stanovísk a zistili, že takmer 40 percent času na spracovanie stanoviska sa stráca už len pri presune dokumentácie medzi jednotlivými oddeleniami. Elektronickým podávaním a spracovaním je možné čas potrebný dnes na presuny skrátiť na nulu. Elektronizácia celého procesu navyše umožňuje ľahkú sledovateľnosť a lepšie riadenie celého procesu riadiacimi pracovníkmi. V neposlednom rade bude mať pozitívne ekologické vplyvy vynechaním množstva papierovej dokumentácie.

Aj na chodníku treba zarobiť?

KARLOVA VES

Obyvatelia Perneckej ulice roky čakajú na vybudovanie chodníka. Hoci žijú na ulici, kde je niekoľko bytových aj rodinných domov, musia denne chodiť pomedzi autá. Týka sa to aj rodičov s deťskými kočíkmi či starších ľudí.

Výstavbu brzdí zmiešané vlastníctvo pozemkov, na ktorých chce Karlova Ves vybudovať chodník. Väčšia časť pozemkov patrí hlavnému mestu, s ktorým mestská časť už má uzavretú platnú nájomnú zmluvu, avšak úsek s rozlohou 585 m² má v správe Slo-

venský pozemkový fond (SPF), ktorý ho spravuje ako pozemky nezistených vlastníkov.

Keďže sa prenajať nedajú, Karlova Ves má záujem ich kúpiť. A tu je problém. „Kým realitné kancelárie odhadujú cenu pozemku na 17,26 eura za m², SPF vidí ich hodnotu niekoľkonásobne vyššie, konkrétne 50,19 eura za m². Pozemkový fond tak chce na predaji pozemku pre verejnosprospešnú stavbu zarobiť navyše takmer 20-tisíc eur,“ upozornil Branislav Heldes, vedúci referátu pre komunikáciu s médiami a vzťahy s verejnosťou. (ts)

Molecova – obratisko Karlova Ves: Kolaudácia sa už rozbehla

KARLOVA VES

Električková trať i trakčné vedenie v rámci modernizácie Karlovesko-dúbravskej električkovej radiály v úseku od Molecovej po obratisko v Karlovej Vsi sú hotové. Aktuálne už beží kolaudačné konanie.

V čase našej redakčnej uzávierky prebiehali skúšky trakčného vedenia, po ktorých mala nasledovať skúška trate. „Keď budú výsledky oboch skúšok v poriadku, požiadame o povolenia potrebné na užívanie trate,“ spresnil hovorca magistrátu Peter Bubla.

Bratislavský samosprávny kraj potvrdil, že už spustil kolaudačné konanie na predčasné užívanie nielen prvej, ale aj druhej etapy modernizácie Karlovesko-dúbravskej radiály, teda od obratiska Karlova Ves po Hanulovu. Po doručení všetkých podkladov a vykonaní skúšok vydá župa povolenie na predčasné užívanie trate čo najskôr. „Na župe sme pri všetkých potrebných krokoch nestratili ani deň, no musíme sa ria-

diť zákonnými postupmi a lehotami. V prvej etape je 83 účastníkov konania a v druhej dokonca až 172. K tomu treba pripočítať všetky dotknuté orgány, ktorým musíme doručiť oznámenia,“ ozrejmil bratislavský župan Juraj Droba.

Práce na rekonštrukcii električkovej trate meškajú. „Zdržanie je spôsobené aj tým, že betonárske práce sa presunuli z letných mesiacov do novembra. Betón nedosahuje potrebnú pevnosť po 7 dňoch ako v lete, ale až po takmer 14 dňoch, teda každá betonáž spôsobuje určité zdržanie,“ vysvetlil Bubla.

Druhá etapa rekonštrukcie radiály má byť hotová k 20. decembru, od 21. decembra by mali električky premávať až na konečnú. Pri kríži v Dúbravke. S prácami sa má potom pokračovať až začiatkom mája 2020, keď sa začne modernizovať najdlhší a najhlavnejší úsek trate od tunela po Molecovu.

(ts, TASR)

Foto: TASR

Pribudli nové stromy

ZÁHORSKÁ BYSTRICA
V Záhorskej Bystrici pribudlo v priebehu novembra 80 nových stromov.

„Niektoré z nich nahradili stromy, ktoré sa museli z rôznych dôvodov vyrúbať, väčšinou však išlo o novú výsadbu,“ uviedla Silvia Vnenková z miestneho úradu. Medzi vysadenými drevinami sú platany javorolisté, javory mliečne, jarabiny mukyňové a moruše biele. Výsadba stála takmer 30-tisíc eur, pričom 9-tisíc eur poskytol Bratislavský samosprávny kraj (BSK) z dotačnej schémy na podporu životného prostredia a rozvoja vidieka. O vysadené stromy sa bude starať samospráva. (ts)

Foto: ms

Vynovená Spilka už čaká na prvých nájomníkov

STARÉ MESTO

Národná kultúrna pamiatka Spilka, ktorá sa nachádza v priestoroch bývalého pivovaru Stein na Legionárskej ulici v Starom Meste, už má kolaudačné rozhodnutie. V unikátnych priestoroch čakávajú prvých nájomníkov.

Jediný zachovaný symbol niekdajšieho pivovaru Stein a národná kultúrna pamiatka Spilka slúžila pôvodne ako kvasiareň. Onedlho ju čaká nové využitie, unikátne priestory zo 60. rokov minulého storočia už čoskoro privítajú prvých nájomníkov.

Na piatich nadzemných podlažiach poskytnú bu-

Budova spilky – kvasiarne piva na Legionárskej ulici.

dova Spilky budúcim užívateľom administratívne nájomné priestory pod obchodným názvom Spilka Offices. Vďaka zachovanej pôvodnej konštrukcii vzniknú v priestoroch Spilky

netradičné kancelárske priestory s výškou podlaží do 13,5 m, o ktoré prejavili záujem už prví nájomníci. Najvyššie podlažie Spilky ponúkne okrem exkluzívnych priestorov pod kupolou panoramatickú terasu s rozlohou 120 m². Kto na najvyššom poschodí bude sídliť, ešte nie je jasné.

„Ku kultúrnym dedičstvám pristupujeme obzvlášť citlivo. Podarilo sa nám s tímom odborníkov zachovať kultúrnu pamiatku vypovedajúcu svoj príbeh a vytvoriť unikátny typ kancelárskych priestorov,“

(ms)

aké by ste v Bratislave hľadali máme,“ uviedol zástupca developera Róbert Michalica. „Momentálne máme obsadené tri zo siedmich podlaží a s potenciálnymi nájomcami rokujeme o prenájme ďalších podlaží,“ dodal. Prizemné podlažie privíta už koncom prvého kvartálu budúceho roka prvých zákazníkov. Má to byť vľavková reštaurácia pivovaru Reštaurácia pivovaru Svijany.

„Pri stvárnení vonkajšieho výrazu budovy sme vychádzali zo snahy o návrat k pôvodným povrchom a farebnosti. Zachované je aj charakteristické členenie fasády so štvorcovými oknami, nové presklené otvory na prizemí symbolizujú transformáciu územia z uzavretého priemyselného areálu na otvorený polyfunkčný blok s dôrazom na prepojenie s mestskými priestormi,“ hovorí Ivan Masár za autorov rekonštrukcie, spoločnosti Bouda Masár architekti. (ms)

Foto: Marian Dekan, TASR

Video na www.banoviny.sk

Miestnosť na najvyššom poschodí pod kupolou.

VIVO! prišlo do Bratislavy

Polus City Center sa po rekonštrukcii oficiálne zmenil na VIVO! Bratislava. Míľniky tejto rekonštrukcie zahŕňajú vytvorenie 35 nových obchodov, renováciu 10 existujúcich prevádzok či predstavenie konceptu farmárskej tržnice. Novými nájomcami sa stali aj supermarket Lidl a módná sieť LPP.

Premena na VIVO! Bratislava bola zavŕšená odhalením nového loga a otvorením viacerých nových obchodov.

V nových priestoroch sa predstavili značky Reserved, Mohito, Cropp, House, Sinsay a Teta. Aj niektorí už známi nájomcovia predstavujú modernizované priestory, napríklad Sportisimo, I-Stores či Biopark. VIVO! Bratislava teraz ponúka 170 obchodov.

„Zamerali sme sa na investície do vylepšení parkovania, food courtu, eskalátorov, navigácie a dizajnu. Sme hrdí, že sa nám podarilo úspešne zavŕšiť takýto ambiciózne projekt. Veríme, že návštevníci ocenia vylepšenú ponuku obchodov a zmeny, ktoré sme pre nich pripravili,“ dodáva Adrian Bódis, Country Manager Slovak Republic spoločnosti IMMOFINANZ.

Bohatý sprievodný program

Slávnostné otvorenie VIVO! Bratislava sprevádzal bohatým sprievodným program. Návštevníkom sa predstavil moderátor Michal Hudák a hudobníci Marián Čekovský a Miro Jaroš. Oslavy otvorenia VIVO! Bratislava vyvrcholili koncertom kapely IMT Smile.

PROFÍK JE TU!

NOVÝ FIAT DUCATO MÔŽETE MAŤ TERAZ AJ BEZ DLHÉHO ČAKANIA UŽ OD 15 590 € BEZ DPH.

NAVÝŠE KU SKLADOVÝM VOZIDLÁM ZISKATE ZIMNÉ PNEUMATIKY ZADARMO. PODROBNÉ INFORMÁCIE NÁJDETE NA WWW.FIATPROFESSIONAL.SK

GRIF, SPOL. S.R.O., PANÓNSKA CESTA Č. 21, 85104 BRATISLAVA, TEL.: 02/68 201 411 - 22, ČAPAJEVOVA 7, MOBIL: 0905 934 888, 0905 602 382, 0907 754 442, FAX: 02/63 823 174 OFFICE@GRIF-GRIF.SK, WWW.GRIF-GRIF.SK

TIP OD VÁS Borovicu v predzáhradke nám vyrúbali, ale stromy, ktoré ničia chodník, zostali

STARÉ MESTO

Pani Anna z Gajovej ulice už dlho upozorňuje na rozbitý chodník pred domom. Rozrastajúce sa korene stromov ho na niektorých miestach tak nadvihli, že hrozí úraz. Namiesto stromov však z ničoho nič „zmizla“ zdravá borovica z ich predzáhradky!

„Väčšina obyvateľov nášho domu o výrube nevedela a ani by s nim nesúhlasila. Zrejme išlo o iniciatívu jedného človeka. Borovica v predzáhradke, ktorá nikomu neprekážala, je preč. Zato náletové stromy pred domom, ktoré ničia chodník, zostali,“ upozornila rozhorčená čitateľka. Výrub preverovali pracovníci Starého Mesta a podľa prvých informácií došlo k výrube jedného stromu, borovice čiernej. „V predzáhradke sa našiel už len peň s

výškou 7 cm a obvodom 50 cm... Na základe týchto zistení bol zvolaný štátny dozor. Prizvaní boli všetci známi účastníci konania,“ informoval nás ešte v októbri hovorca samosprávy Matej Števo. Napokon sa ukázalo, že z predzáhradky nezmlzla len borovica. „Našli sa tam dva kusy zostatkových pňov, vizuálne identifikované ako pozostatky borovice čiernej a tisu obyčajného,“ spresnil Števo. Obe dreviny mali podľa jeho slov obvod do 40 cm meraným vo výške 130

cm nad zemou, a teda nemali povinnosť požiadať mestskú časť o súhlas na výrub. Pani Anna a takisto ďalšia obyvateľka domu, pani Sylvia, však trvajú na tom, že išlo o nezákonný výrub zdravých stromov. „Potvrďuje to aj rozhodnutie prednostu miestneho úradu, ktoré sme dostali na vedomie. V ňom sa konštatuje, že povinná osoba nedisponuje informáciami o meraniach, podkladmi pred výrubom, ako aj dendrologickým posudkom. Preto sme požiadali kompetentné

a zodpovedné osoby tohto úradu, aby konali v zmysle zákona o ochrane prírody a krajiny a uložili sankciu a finančnú pokutu štatutárovei Spoločenstva GAJOBYT a realizátora výrubu poučili o dodržiavaní zákonných postupov, aby sa v Starom Meste nerúbali zdravé stromy mirmix-dirmix,“ zdôrazňujú.

Čo sa týka rozbitého chodníka, mestská časť ubezpečuje, že sa problémom zaoberá. „Zvažujeme všetky možnosti, berúc do úvahy klimatické zmeny a hodnotu stromov. Oddelenie životného prostredia spracúva návrh riešenia, ktorý predloží aj komisii pre životné prostredie. Ak budeme pristupovať k výrube stromov, ktorých koreňová sústava poškodzuje chodník, bude riešený v samostatnom konaní,“ uviedol hovorca Števo. (ac)

Čo o výruboch hovorí zákon

Na výrub stromu zvyčajne potrebujete súhlas, zákon však pozná aj výnimky. „Súhlas na výrub sa nevyžaduje pri obvode kmeňa do 40 cm vo výške 1,3 m nad zemou, na súvislé krovité porasty v území obce do 10 m², pri obnove produkčných ovocných drevín či na stromy s obvodom do 80 cm (vo výške 130 cm), ak rastú v záhradách. Výnimka platí aj vtedy, keď je strom v takom stave, že bezprostredne ohrozuje život alebo zdravie človeka či majetku. Výrub vždy môže urobiť iba vlastník pozemku, čiže ten, na koho pozemku rastie strom,“ uviedol hovorca Starého Mesta Matej Števo.

Advent na zámku HALBTURN

29. nov. - 15. dez.

p-v, minden hétfőn, 11 - 20 óráig, 9 €, 16 éves korig a belépés ingyenes

- Viac ako 140 predajcov
- Skvelý vianočný program
- Stánky sú v parku, ako aj vo všetkých priestoroch zámku
- Originálne nápady na darčeky, vianočné ozdoby, umenie, remeslá a dizajn
- Krásne aranžované a svetelne vyzdobené nádvorie, park a interiéry

winterlust.eu

ZASPIEVA THOMAS PUSKAILER

ROZTANCUJE VÁS MUZIKÁL FROZEN

MIKULÁŠ TO ROZBALÍ

V RIVER PARKU

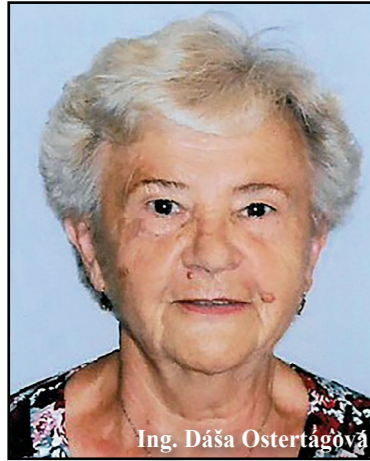
V NEDELU 8. 12. 2019 | 13.00

Viac informácií na f River Park

MODERUJE RICHARD VRABLEC

NAVARÍ JAROSLAV ŽÍDEK

RIVER PARK

Ing. Dáša Ostertagová

BRATISLAVA

„Obedy zadarmo“, ktoré sa v základných školách varia už tri mesiace, rozhorčili mnohých rodičov, v skutočnosti totiž zadarmo nie sú. Podstatnejšia je však otázka: Jedia naše deti kvalitnú stravu? Čo si myslí Ing. DÁŠA OSTERTAGOVÁ, bývalá vedúca oddelenia školského stravovania na ministerstve školstva?

Na nákup potravín sa určila jednotná suma: pre žiakov 1. stupňa 1,21 eura na 1 obed, pre starších žiakov 1,30 eura. Dá sa z nej navariť kvalitné jedlo?

Skôr nie. Obávam sa, že táto suma nebola odborné prepočítaná z hľadiska odporúčaných výživových dávok pre jednotlivé skupiny detí, teda z hľadiska kvality a hmotnosti stravy. Okrem toho, školy fungujú v rôznych ekonomických podmienkach, takže suma na nákup potravín môže jednej školskej jedálni postačovať, no iné sú v „minuse“.

V čom je rozdiel, pokiaľ ide o obed pre menšie a pre väčšie deti? Vo vyššom ide o 9 centov...

Pri určovaní poplatkov za jedno hlavné teplé jedlo sa musia dodržať predovšetkým nároky na kvalitu potravín, odporúčaná energetická a nutričná

Vrátilo sa školské stravovanie 50 rokov dozadu?

hodnota, ale aj hmotnosť porcie. A tá závisí od veku - pre starších žiakov je vyššia.

Vďaka štátnej dotácii rodičia doplácajú na jeden obed iba pár centov. Väčšinou však prispievajú na režiú kuchyne: niekde si školy účtujú 20 eur mesačne, iným postačí 5 eur... Prečo sú rozdiely také obrovské?

Cenu obeda netvorí len nakúpené potraviny, ale aj náklady na fungovanie školskej kuchyne a platy zamestnancov. Niektoré školské jedálne dokážu rodičom príspevok na tieto režijné náklady odpustiť, iné sú v situácii, že si to dovoliť nemôžu. Po zavedení „obedov zadarmo“ výrazne vzrástol počet stravujúcich sa detí, takže museli vybaviť kuchyne, pri kúpiť riady či príbory, rozšíriť kapacitu jedální, zvýšiť počet zamestnancov... Aj zastarané strojové zariadenia zvyšujú náklady na režiú - staré stroje majú vyššiu spotrebu energie, mnohé treba často opravovať... Z čoho to má škola či zriaďovateľ uhradiť? Najjednoduchšie pre nich je zvýšiť rodičom poplatky.

No záleží určite aj na tom, od koho školy nakupujú potraviny. Dá sa tu výrazne ušetriť?

Je veľa spôsobov ako ušetriť na potravinách, zracionalizovať výrobu a odbyť v školskom stravovaní, len treba chcieť a mať na potrebných miestach plne kvalifikované odborné sily. Nechcem nikoho uraziť, ale riaditeľ školy nie je pre túto oblasť dostatočne kvalifikovaný, má dosť iných problémov súvisiacich s vyučovacím procesom.

V súvislosti s „obedmi zadarmo“ viaceré mestské časti varovali aj pred veľkým plytvaním jedlom...

Kam a komu pôjdu obedy, ktoré si žiaci neodoberú, a ako sa bude nakladať s nedojedenými zvyškami jedla - to nerieši ani nová vyhláška ministerstva školstva. V zmysle platnej legislatívy nie je možné neodobraný obed poskytnúť napríklad seniorom či ľuďom bez domova.

Hovoríte, že školské stravovanie sa vrátilo do čias spred 50 rokov. V čom?

Namiesto toho, aby sa hľadali schodné, racionálne cesty ozdravovania výživy detí a intenzifikácie materiálo-technickej základne školských stravovacích zariadení musia školské jedálne, tak ako pred polstoročím, opäť zápasit s nedostatkom financií, pracovníkov, zastaraným technickým zariadením či náhodnými dodávateľsko-odberateľskými vzťahmi...

Čo treba dodržať pri zostavovaní jedálnych lístkov?

Štruktúra jedálneho lístka na 5 dní v týždni je nasledujúca: 2 dni sa podávajú kompletné mäsové hlavné jedlá s prílohou, 1 deň kompletné hlavné jedlo so zníženou porciou mäsa - polomäsové a ďalšie 2 dni bezmäsové hlavné jedlá - múčne, zeleninové, zo strukovín, z obilnín v kombinácii s vajcami, mliečnymi výrobkami a podobne. Pri nedodržaní zásad zdravej výživy, prípadne ak sa jedlo konzumuje v rýchlosti a strese sa môžu dôsledky prejaviť na zdraví dieťaťa. Preto by aj rodičia mali preverovať, či sú školské obedy kvalitné.

Majú na to reálne možnosti?

Rodič si môže preveriť skladbu jedálneho lístka, ktorý školy zvereňujú aj na svojom webe. Môže tiež požiadať vedúcu školskej jedálne o nahliadnutie do dodacieho listu, aby zistil, odkiaľ pochádzajú suroviny, z ktorých je

jedlo pripravené, a v akej sú kvalite.

Rodič však väčšinou nie je odborník, musí sa spoľahnúť na to, že v školských jedálňach sa varí podľa určených výživových noriem. Napokon, ministerstvo vydalo s účinnosťou od 1. septembra 2018 Materiálno-spotrebné normy a receptúry pre školské stravovanie.

V tejto súvislosti musím spomenúť, že ešte v roku 1992 sa vypracovali záväzné Materiálno-spotrebné normy a receptúry pre školské a vysokoškolské stravovanie. Obsahovali 900 receptov a pri každom prepočítaní hmotnosť surovín použitých na prípravu jedál pred očistením, po očistení, ako aj hmotnosť pred tepelnou úpravou a potom po nej. Kvalita týchto noriem bola aj v tom, že pri každom recepte bola prepočítaná energetická a nutričná hodnota až po vlákniu a hmotnosť na 1 porciu jedla s toleranciou plus-mínus 10 percent. Žiaľ, vtedajšie vedenie ministerstva školstva ich zrušilo.

Aký bol dôvod?

Týmito normami sa okrem iného zameralo plytvanie potravinami a používanie lacnejších surovín pri príprave jedál, čo zrejme niektorým pracovníkom jedální nevyhovovalo. Žiadali zrušiť ich a ministerstvo im vyhovel. A keďže už neboli viazaní žiadnymi záväznými normami a receptúrami, získali tiež možnosť falšovať, teda nahrádzať kvalitné drahšie suroviny menej kvalitnými, lacnejšími.

A dnes? Môžu byť niektoré školské jedálne nútené pre nedostatok financií variť „obedy zadarmo“ z lacnejších, menej hodnotných surovín?

Je takéto riziko.

(ac) Foto: archív

3 mesiace „obedov zadarmo“: Ako ich zvládajú školské jedálne

BRATISLAVA

Pred zavedením „obedov zadarmo“ sa v mnohých základných školách obávali veľkých finančných nákladov na modernizáciu kuchyne či nových zamestnancov, zníženia kvality stravy pre žiakov, ale aj veľkého plytvania jedlom. Čo hovoria dnes?

ZŠ s MŠ, Dubová, Staré Mesto, vedúca jedálne Daniela Kováčová:

V súvislosti so zvýšenou kapacitou stravníkov sme museli prijať jednu novú pracovnú silu do kuchyne a kúpiť aj väčší plynový kotol v objeme 150 litrov (cena 2 500 – 3 500 eur). Žiaci majú kvalitu na tanieri, nemusíme výraznejšie šetriť. K plnohodnotnej strave majú 2- až 3-krát do týždňa ovocie a 2- až 3-krát do týždňa zeleninu, ktorá sa podáva v jedálni. Počet stravníkov sa zvýšil na I. stupni o 25 žiakov

a na II. stupni o 30 žiakov a množstvo jedla, ktoré končí v odpade, o 20 až 30 percent.

ZŠ Pavla Marcelého, Drieňová ul., Ružinov, riaditeľ školy Gabriel Kalna:

V súvislosti s „obedmi zadarmo“ sme nemuseli vynaložiť žiadne financie navyše a kvalita stravy v školskej jedálni je úplne rovnaká ako pre ich zavedením. Počet stravníkov sa zvýšil približne o 80

žiakov, čo je asi 15 percent. Množstvo neodobranej stravy, ktorá končí v odpade, stúplo o cca 12 percent.

ZŠ s MŠ, Rusovce, riaditeľ školy Rastislav Kunst:

Stravovanie sme museli presunúť do provizórnych priestorov - do sály miestneho úradu, kde sa podarila zrekonštruovať kuchyňa mestskej časti. V tomto čase v spolupráci so zriaďovateľom pri-

pravujeme podklady na rozšírenie a rekonštrukciu školskej jedálne a kuchyne. Snažíme sa udržať kvalitu stravy aj v súčasnosti, ale je to zložitejšie, pretože máme problém naplniť stavy zamestnancov v školskej jedálni a kuchyni. Stravuje sa u nás o 30 detí viac, množstvo neodobranej stravy sa však rapídne nezvyšilo, v priemere asi o 10 percent.

(ac) Foto: shutterstock

Mestská časť Bratislava - Staré Mesto

oznamuje zámer prenajať na základe obchodnej verejnej súťaže

nehnutelný majetok vo vlastníctve hlavného mesta SR Bratislavy zverený do správy mestskej časti, nachádzajúci sa v k. ú. Staré Mesto, a to:

1. nebytový priestor na ulici Gorkého 15 v Bratislave
2. nebytový priestor na ulici Špitálska 18 v Bratislave
3. nebytový priestor na ulici Štúrova 6 v Bratislave

Podmienky obchodnej verejnej súťaže budú zverejnené na internetovej stránke www.staremesto.sk, dňa 11.11.2019 a k nahliadnutiu či poskytnutiu akýchkoľvek informácií v podateľni (Centrum služieb občanom) na prízemí Miestneho úradu Mestskej časti Bratislava-Staré Mesto alebo priamo v kancelárii č. dverí 220 - Mgr. Kristína Majjtorová alebo na tel.č. +421 911 821 396

Starožitnosti Panenská 22

Odkúpime v hotovosti: sklo, porcelán, striebro, obrazy, hodiny, šperky, lampy, nábytok, i celé pozostalosti, umenie každého druhu

Konzultácie zdarma aj u Vás doma
tel: 0907 981 477

Sme tu pre Vás už 25 rokov

PROOPT DALEKOHLADY

VÝPREDAJ - LIKVIDÁCIA PREDAJNE

- TRIÉDRE (triédie, monokulára, teleskopy)
- PRÍSLUŠENSTVO (krytky, popruhy, brašne)
- STATÍVY, LUPY, RUČNÉ SVIETIDLÁ
- POUŽÍVANÁ ELEKTRONIKA (DVD, VR, HIFI)
- NÁBYTOK (vitríny, pulty, poličky)

Prístavná 10, 821 09 Bratislava, otvorené Po-Pia, 10,00 - 18,00 hod.
Tel.: 0905/615 450, e-mail: proopt@atlas.sk

DREVENÉ ROLETY

✓ ESLINGEROVÉ ✓ VÝMENA POPRUHU ✓ NÁTER

SERVIS AJ TÝCH NAJSTARŠÍCH VONKAJŠÍCH DREVENÝCH ROLIET

DREVENÉ ROLETY - Korenačka
Klimkovičová 4, 841 01 Bratislava

info@drevenerolety.sk
www.drevenerolety.sk

0903 349 274

...spoľahlivosť, rýchlosť, čistota...

ZUBNÁ AMBULANCIA A AMBULANCIA IMPLANTOLÓGIE

oznamuje zmenu pracovnej doby od 15-21h

ošetříme každého, kto nám zavolá

0905 662 407

STROMOVÁ 16. BA KRAMÁRE

VIANOČNÉ TRHY NA DULÁKU

KOMORNÉ * ÚTULNÉ * ALTERNATÍVNE

KAŽDÝ DEŇ 22.11. - 22.12. 10:00 - 22:00

DULOVO NÁMESTIE BRATISLAVA PRED HOTELOM APOLLO

STREET FOOD, HAND-MADE, LIVE MUSIC A VIAC...

ORGANIZÁTOR

SKRÁŠLIME SLOVENSKO

SPOLUORGANIZÁTORI

Apolló HOTEL

PARTNERI

YIT GARAGE PartyLive

MEDIÁLNI PARTNERI

Bratislavské Noviny 24, Fibra print, e.delfin, Gullin

Najviac vás zaujalo na našom webe **banoviny.sk**

Niektorí cestujúci sa v MHD správajú ako opice

FACEBOOK

www.facebook.sk/banoviny

Nohy vyložené na sedadle alebo tyči určenej na držanie... Aj takto cestujú v autobuse či električke podaktorí Bratislavčania.

A tu sú reakcie:

Vlada Batisova: Prirovnanie, že sa niekto správa horšie ako zvieratá, nie je správne. Zvieratá sa správajú tak, ako sa majú. Ľudia sa správajú ako... ľudia.

Tibor Horváth: Asi nemali rodičov. Zlým ľudom nerobí problém urobiť čokoľvek. Naozaj čokoľvek. Jednoducho nemajú morálku a ani zábrany. Chýba im tzv. morálny kompas, nikdy necítia výčitky, ak vyvedú niečo nevhodné, práve naopak. Necítia bolesť a pocit viny smerujú okamžite na iných ľudí. Často máte pri nich pocit, že za všetko zlé, čo vlastne urobili oni, môžete len a len vy...

Patricia Mészárosová: Rodičov majú, len sú zle vychovaní. Aký rodič, také dieťa.

Patricia Mészárosová: Hlavne ich treba aj upozorniť, nie iba fotiť. Fotenie dnešných ľudí nezahanbuje, skôr podnecuje.

Váš názor nás zaujíma

Ďakujeme, že s nami zdieľate vaše názory. Každé dva týždne z nich vyberieme tie najpodnetnejšie, trefné aj vtipné, a uverejníme. Chcete sa s nami podeliť o skúsenosť či o to, čo vás vo vašej štvrti trápi? Píšte, pýtajte sa, komentujte na mejl redakcia@banoviny.sk, pod článkami na našej stránke www.banoviny.sk alebo na našom Facebooku www.facebook.sk/banoviny.

Z REDAKČNEJ POŠTY

Nemáme si kde kúpiť ani chlieb a mlieko!

Od júla tohto roku sme v našej mestskej časti Devín bez obchodu s potravinami. Nie všetci Devínčania majú auto, aby mohli chodiť na nákupy do Devínskej Novej Vsi či do centra mesta. Cestovať za potravinami je veľký problém najmä pre starých ľudí, ktorí sotva chodia. A ako to bude, až napadne sneh? Starostka by mala zabezpečiť aspoň to, aby nám základné potraviny dovážalo auto. Čudujú sa aj turisti, ktorí sem prídu, aby si pozreli hrad a okolie... Nechápu, že na tomto navštevovanom mieste chýba obchod s potravinami.

Stanovisko starostky Lubice Kolkovej:

Možnosť zriadiť v Devíne obchod s potravinami sa črtá, do stavebnej komisie bol predložený návrh (páčil sa), investor dostal pripomienky z komisie, no pokiaľ nebude schvaľovanie stavebného konania ukončené, investor si neželá zverejňovať detaily projektu.

Exkluzívne s Marcelom v kuchyni celý rok 2019

Čakankový šalát s figami, prosciuttom, mandľami a parmezánom

2 porcie
POTREBUJEM:

1 bielu čakanku
100 g prosciutta

50 g parmezánu
1 šalotku

6 sušených fig
2 lyžice medu
hrst mandlí
olivový olej
1 citrón
soľ
čierne korenie

Ako na to:

Sušené figy krátko povaríme vo vode s citrónovou šťavou, kým nezmäknú. Precedíme, dáme vychladnúť a nakrájame na menšie kúsky. Mandle dáme na plech vystlaný papierom na pečenie a prelejeme medom. Pripravené mandle dáme do rozohriatej rúry na 180°C a pečieme do zlatohneda cca 10 minút.

Očistenú šalotku a čakanku nakrájame na menšie kúsky a dáme do misy. Pridáme figy, mandle, citrónovú šťavu a olivový olej. Ochutíme soľou, korením a zľahka premiešame. Pripravený šalát rozložíme na tanier. Navrch položíme kúsky prosciutta a posypeme hoblinami parmezánu.

Umelecké dielo poškodil vandal

STARÉ MESTO

Len nedávno vznikol na Treskoňovej ulici pri Kunsthalle nový verejný priestor, kam inštalovali objekt známeho výtvarníka Rudolfa Sikora „Výkričník“. Nepoškodený však vydržal iba chvíľu!

Už na tretí deň po inštalácii bolo dielo poškodené - neznámy vandal vydlabal do zemegule z polystyrénu diery. Opravoval ju sám autor Rudo Sikora. Priniesol si lepiacu pásku - tejpku a orezávač, ale napokon zistil, že bude potrebovať ešte aj tmel, aby zemeguli prinavrátil pôvodnú podobu. Najhoršie je, že nemá istotu, že na druhý deň po oprave nenájde svoj „Výkričník“ opäť poškodený. (ars)

ADVENT NA HRADE

30.11.2019 - 21.12.2019

BRATISLAVSKÝ HRAD

Vianočné trhy, koncerty, Vianočná čítareň, tanečné a divadelné vystúpenia, cirkus, charitatívny víkend a veľa ďalšieho!

Každý deň od 12:00

viac na FB - Advent na hrade

WHITNEY

THE WHITNEY HOUSTON HOLOGRAM TOUR
PRESENTED BY BASE HOLOGRAM

21. MAREC 2020

INCHEBA EXPO BRATISLAVA

VSTUPENKY: www.citysounds.sk

BODYMAGIC
KEEP IT SIMPLE & SHORT

CELLGYM
BE ON AIR

Vážení klienti,

Ešte stále nevíte čím obdarovať Vašich blízkych na Vianoce? Pripravili sme pre Vás Vianočné balíčky vhodné pre každého, pretože najhodnotnejšie je zdravie!

Vianočný balíček bronz:

4 týždňová permanentka:
8 x EMS cvičenie - 139 €

8 x Cocoon (zdravotné vajíčko) - 139 €

Vianočný balíček silver:

2 týždňová permanentka:
6x Cellgym - kyslíková terapia v kombinácii s minerálmi a chlorofylom

129 €

Vianočný balíček gold:

2 týždňová permanentka:
2 x EMS + 2 x Cocoon + 2 x Cellgym

99 €

BLIŽSIE INFORMÁCIE: www.bodymagic.sk

CELLGYM - MITOCHONDRIÁLNY BUNKOVÝ TRÉNING - kyslíková terapia

Absolútna novinka na Slovensku, ktorej metóda práve získala NOBELOVU CENU a zatiaľ sa dá v Bratislave na ňu objednať len u nás!

Bunkový tréning podľa metódy IHHT je špeciálne vyvinutá forma individuálne upraveného kyslíkového tréningu na zlepšenie získavania energie buniek. Tréning prebieha príjemne v polo sede pri úplnom uvoľnení. Pri IHHT sa strieda tréningová hypoxia (9 - 16 % kyslíka) a hyperoxia (32-34 % kyslíka) v intervaloch pri normálnom tlaku vzduchu.

HYPOXICKÁ FÁZA POSKYTUJE DŮLEŽITÝ IMPULZ NA URÝCHLENIE MNOŽENIA NOVÝCH, ZDRAVÝCH MITOCHONDRÍI.

Bunkový tréning môže pomôcť pri liečbe mnohých chronických chorôb, resp. chorôb podmienených životným štýlom napr. Burnout - Syndróm vyhorenia, popôrodná depresia, astma, diabetes II. Typu, neplodnosť, Lymfská borelióza, Kardiovaskulárne ochorenia, Estetika a pomalé starnutie a týmto spôsobom môže priaznivo pôsobiť na vaše zdravie.

Kde nás nájdete?

ŠTÚDIO BODYMAGIC
Pažitková 1 Bratislava
mestská časť Ružinov 821 01
Kontakt: Anton Valiga
Tel: 00421 905 715 258
info@bodymagic.sk

WWW.BRATISLAVSKENOVINY.SK

WWW.BRATISLAVSKENOVINY.SK

CITYLIFE.SK

ČO SA DEJE V BRATISLAVE A OKOLÍ

Viac kultúrnych podujatí nájdete na www.citylife.sk

Sobota 30.11.2019

TERAZ ALEBO NIKDY
Slovenská národná galéria, 17:00
Na sprievodnom podujatí Teraz alebo nikdy! sa pozriete na udalosť Novembra '89 z rôznych strán. Pripravený je plagátový workshop aj kvíz s Ludvigom Baginom.

Nedeľa 1.12.2019

THE YOUNG GODS (CH)
Majestic music club, 19:00
Švajčiarska zostava The Young Gods sa opäť ukáže na Slovensku. V Majestic Music Clube (MMC) predstaví v nedeľu 1. decembra svoj tohtoročný album Data Mirage Tangram.

Pondelok 2.12.2019

FRAGILE - VIANOČNÝ KONCERT
Dom kultúry Zrkadlový háj, 18:00 a 20:00
Fragile je slovenská vokálna skupina zložená z ôsmich spevákov, ktorá sa venuje

interpretácii známych svetových rock – pop – jazz hitov v zaujímavých a cappella aranžmánoch.

Utorok 3.12.2019

KUBO
Dom kultúry Ružinov, 19:00
Živé, energické a zábavné predstavenie! Nový muzikál Kubo v modernej a divácky príťažlivej podobe! Réžia muzikálu Ivan Blahút. Originálne piesne Simi Martausovej, hudba Peter Uličný, folklór fashion show Adrieny Adamikovej.

Streda 4.12.2019

MIKULÁŠSKY KONCERT
Slovenské národné divadlo – Opera, 11:00 a 18:00
Mikulášsky koncert so sólistami Opery SND, orchestrom Opery SND, Bratislavským chlapčenským zborom a tanečníkmi z umeleckého združenia Ataše. Dirigentom bude Ondrej Olos. Prevedieme vás svetom detských túžob a radosti!

Štvrtok 5.12.2019

MIRO ŽBIRKA / 40 ROKOV NA SCÉNE

Zimný štadión Ondreja Nepelu (Slovnaft Aréna), 19:00
Jediný veľký slovenský koncert Mira Žbirku v roku 2019!

Piatok 6.12.2019

URBAN MARKET 2019 WINTER EDITION
Gymnázium Grösslingová
Urban Market predstaví čarovné dedičstvo Vianoc. Jedinečná predajná prehliadka módy a dizajnu Urban Market je už tradičnou súčasťou predvianočnej Bratislavy. Uskutoční sa 6. až 12. decembra 2019.

Sobota – 7.12.2019

GYPSY JAZZ FESTIVAL 2019
Ateliér Babylon
Jedno z najstarších bratislavských divadiel vás 6. – 7. decembra 2019 prenese na miesto plné magických melódií a improvizácií. Milo Suhomel a Divadlo Aréna pozývajú na ôsmy ročník Gypsy Jazz Festivalu.

Nedeľa – 8.12.2019

ANNA DAUČIKOVÁ. WORK IN PROGRESS: 7 SITUÁCIÍ / 7 SITUATIONS
Slovenská národná galéria

Zo sklárky, šperkárky a maliarky sa Anna Daučíková stala aj fotografkou, videoperformerkou a videoumelkyňou. Vystavuje, prednáša a publikuje na Slovensku, v Česku aj vo vzdialenejšom zahraničí.

Pondelok – 9.12.2019

EVA URBANOVÁ - VIANOČNÝ GALAKONCERT
Istropolis, 19:00
Jedna z najväčších hviezd česko-slovenskej hudobnej scény navštívi v decembri Slovensko a poteší svojich priaznivcov galakonzertom, v ktorom odznejú jej najväčšie hity.

Utorok – 10.12.2019

PRECHÁDZKY STARÝM PREŠPORKOM: REKVIEM ZA SUCHÉ MÝTO
Múzeum mesta Bratislavy MMB, 18:00
Suché mýto, kedysi pulzujúca tepna mesta. Dôležitý spojovník s jeho predmestiami, miesto bežných ľudských osudov, priestor, kadiaľ chodila prvá mestská električka.

Streda – 11.12.2019

AKO PÔSOBIA VÝTVARNÉ DIELA NA ĽUDSKÝ MOZOG?

KC Dunaj, 19:00
Príbeh, emócie, spomienky. To všetko dokáže u nás vyvolať vizuálne umenie, či už ide o výtvarné diela, mediálne obrazy alebo reklamu. Často sa hovorí o vzťahu medzi umelcom a jeho tvorbou, ale už menej ako vplyvujú umelecké diela na bežných ľudí a ich mozog.

Štvrtok – 12.12.2019

RUDOLF SIKORA / VÝKRIČNÍK
Kunsthalle Bratislava
Pilotným dielom, ktoré uvedie novú dramaturgiu vysunutého výstavného priestoru, bude objekt Rudolfa Sikoru – Výkričník (1974-2018).

Piatok – 13.12.2019

SYMFONICKÝ ORCHESTER SRO - 4. KONCERT SEZÓN: VIANOČNÝ KONCERT
Konzertné štúdio Slovenského rozhlasu, 19:00
4. koncert 91. Sezóny. Účinkuje: Symfonický orchester Slovenského rozhlasu a Detský a dievčenský spevácky zbor Slovenského rozhlasu.

Bratislavské
Noviny
vyjdú o 2 týždne
13. decembra 2019

Správy z podsvetia

V obrovských mukách zomierala mladá učiteľka angličtiny Viola (†34), ktorú našiel žeriavnik ráno 11. novembra v AREÁLI PRÍSTAVU v zúboženom stave. Okamžite volal na tiesňovú linku 112, žiaľ, počas prevozu do nemocnice zomrela. Okolnosti tragédie boli v čase našej redakčnej uzávierky stále záhadné, polícia je skúpa na slovo. „Nie je asi nutné rozpisovať, že páchatelia všetkých druhov trestnej činnosti aktívne sledujú médiá a sociálne siete, a takto získané informácie sa snažia využiť na to, aby pred políciou unikali, zametali stopy a neboli nikdy zadržaní,“ zdôvodnili muži zákona. Po krutej smrti úbohej Violy sa viaceré ženy v Bratislave cítia ohrozené a boja sa chodiť potme samy. (ars)

Pieta
pohrebná služba

~ Pomáhame
24 hodín denne
už viac ako 30 rokov

~ Posledná rozlúčka v našej
obradnej miestnosti
za 850 eur

~ Súčasnou balíka služieb je
truhla, čalúnenie, obliekanie,
úprava, smútočný obrad,
vybavenie matky
a kremácia
vrátane štandardnej urny

~ V obradnej miestnosti Pieta
ponúkame bezplatne tieto služby:
➤ prepožičanie štyroch
umelých vencov už aj
so štandardnými stuhami
➤ zobrazenie fotografie
zosnulého na LCD monitore
➤ prehratie foto prezentácie
zo života zosnulého
➤ kondolenčnú listinu

~ Na týchto službách
ušetrite minimálne
240 eur

Mlynské nivy 8
02 / 5263 1181
www.pieta.sk

Kráľ Žigmund nezaplátil za neviestky, ani za otrokyňu Margarétu

Bratislava kedysi

Jediným dobrým nápojom je víno, jediným dobrým pokrmom mäso a jedinou radosťou žena. To bola liečebná metóda, ktorú s potešením dodržiaval kráľ Žigmund Luxemburský. Počas jeho vlády prekvitali všetky remeslá, ktoré k nej potreboval. Aj v Prešporku. Žigmund Luxemburský (1368 - 1437) bol aj päťdesiat rokov uhorským kráľom. Za svojho nástupcu si ho zvolil kráľ Ľudovít I. Veľký a práve po ňom „zdedil“ jeden kuriózný dlh. Súvisel s Margarétou, dcérou nebohého baróna Benedikta Himpfiho, ktorý bol bratislavský župan za vlády kráľa Ľudovíta. Benediktovu bezbrannú sirotu Margarétu totiž uniesli tureckí vojaci. Na Kréte ju predali ako otrokyňu benátskemu obchodníkovi Giorgiovi Darvasiovi. Po dlhých trinástich rokoch Margarétu našiel sedmohradský vojvoda Mikuláš Marcali. Zaujímavé je, že k návratu do Uhorska ju musel prinútiť. Margaréta a Giorgio totiž už mali dve dcéry a zdá sa, že boli do seba zaľúbení. Napriek tomu sa podarilo Marcalimu dosiahnuť Margaretino prepustenie,

Figurína kráľa Žigmunda Luxemburského v košíckom múzeu voskových figurín.

a to bezplatne aj s obidvoma dcérami. Giorgio Darvasio odpovedal Margarétu a dcéry z Kréty až do Benátok. Odtiaľ mali pokračovať do Uhorska v sprievode Marcaliho príbuzného, ktorému dal Darvasio veľkú sumu peňazí na cestu. Ten ich však okradol. Keď sa to Darvasio dozvedel, prostredníctvom mesta Benátky žiadal o vrátenie dlhu od kráľa, ktorým v tom čase už bol Žigmund Luxemburský.

Tento kráľ však nesplácal ani vlastné dlhy, nieto ešte cudzie. Do histórie sa pritom zapísal aj tým, že rád navštevoval nevestince v krajinách, v ktorých vládol. Tam nachádzal jediný dobrý nápoj, jedlo i radosť. V Prešporku sa zdržiaval pomerne často a zdá sa, že rád, hoci už asi nezistíme, či navštívil aj vtedajší nevestinec. Ubytovaný bol totiž zvyčajne v Kráľovskej kúrii (dnes budova Univerzitnej knižnice na Ventúrskej ul.). Historik Anton Špiesz uvádza až 37 konkrétnych dátumov, kedy kráľ Žigmund v Prešporku podpisoval privilégia,

kvitancie, vyhlásenia, listiny a nariadenia. Jeden z týchto pobytov, pravdepodobne z mája 1410, spôsobil mestu obzvlášť vysoké výdavky. Kráľ vtedy prišiel so svojimi vojakmi do mesta a katovi nariadil, aby sa postaral o ich zaopatrenie a obveselenie, ktoré im mali poskytnúť „hübscherinen“, neviestky. Tie svoje remeslo vykonávali až pri druhom prstenci hradiab, na vtedajšej Schöndorffergasse (dnes Obchodná ul.) v dome, ktorý volali aj Frauenhaus (Ženský dom). Dohliadala na nich všestranne skúsená gazdina, ktorá požívala vo svojom salóne patričnú úctu. Dbala o zdravie, hygienu a jazykové vzdelávanie neviestok, o lahodnosť jedál, o čistotu bielizne, funkčnosť postelí a hlavne o úhradu za poskytované služby. Na to však nebola sama. Nápomocný jej bol mestský kat. Zaujímavé je, že v Prešporku bol nevestinec, ako jediný v Uhorsku, zriadený samotným mestom. Dokonca, podľa historika Vladimíra Tomčíka, aj ceny v nevestinci určovalo mesto. Do mestskej pokladne prijímalo dane z príjmov za prácu neviestok a z nich financovalo sirotinec,

špitál a prevádzku nevestinca. Aj spomínaný vysoký účet za obsluhu vojakov kráľa Žigmunda v nevestinci musel mestský kat poslať na úhradu z mestskej pokladne. Nebolo totiž zvykom, aby kráľ platil...

Iné to bolo v kúpeľoch v strede mesta Prešporku. Vlastnili ich súkromní kúpeľníci, nie mesto. Je zaujímavé, že kúpeľnícke remeslo bolo jediné, ktoré mohli oficiálne vykonávať aj ženy. V tomto prípade išlo o početnú prácu. Kúpeľníčky pritom poskytovali ctihodným pánom nielen očistu tela, ale aj česanie vlasov a rôzne masáže. Ich remeselné zručnosti si ale mohli dovoliť iba tí zamestnaní. Kráľ Žigmund Luxemburský k nim zrejme nepatril, hoci je dosť pravdepodobné, že schopnosti kúpeľníčok využíval v rámci svojich obľúbených liečebných metód. Ktovie, čo všetko by sme sa dozvedeli, keby sa zachovalo viac informácií o nevestincoch a kúpeľoch v Prešporku, a hlavne, keby kráľ za všetko platil.

Katarína Králiková,
sprievodkyňa dejinami
a blogerka

Zdroje: Slavomír Michálek, ed.: *História zadnými dverami (HŮ SAV, 2018); Tomčík Vladimír: Rozkoš, nevera a predajná láska (Ikar, 2008)*

V týchto končinách neďaleko dnešnej Obchodnej ulice bol nevestinec. Či ho navštívil aj kráľ Žigmund, už nezistíme.

Najväčšia predajná prehliadka nezávislej módy, dizajnu a umeleckej tvorby oslavuje 10. ročník. Príďte si nakúpiť jedinečné vianočné darčeky.

URBAN MARKET WINTER EDITION 6.-8. 12.

Gamča – Gymnázium, Grösslingová 18, Bratislava
www.urbanmarket.sk

Organizuje: Z verejných zdrojov finančne podporil: S finančnou podporou: Partner podujatia: Mediálni partneri:

ČO čerstvé ovocie
fond na podporu umenia
ARS BRATISLAVENSIS
G×A=M+Č-A
Bratislavský samosprávny kraj
rtv: :RÁDIO_FM in.ba
refresher bigmedia
CITYLIFE.SK
týždeň
BRATISLAVA

REDAKCIA
Ivanská cesta 2D
821 04 Bratislava
Šéfredaktor: Lenka Bollardtová

E-mail: redakcia@banoviny.sk
Telefón: 02/62801182
Inzercia: Vladimíra Stoklasová
Telefón: 0905 273 416

E-mail: stoklasova@banoviny.sk
PR reklama
je graficky vyznačená
www.banoviny.sk

Neodstávate Bratislavské noviny?
Nahláste nám vašu presnú adresu na: **02/32688830**,
redakcia@banoviny.sk

Jean-Jacques Rousseau	sledoval podľa stôp	2. časť tajničky	tuberkulóza kože (lek.)	Autor križovky: Juraj Mitošinka	pochytil	primát	vykášaj	derivát amoniaku	1. časť tajničky	anemický pacient	žblnkal (expr.)	EČV Starej Ľubovne	skr. Amatárskej atletickej asociácie	Pomôcky: SPL, cool, tou, nénia, slot, amid	štrbinka v krídle lietadla	4. časť tajničky	zarmútim, sklúčim
programovací jazyk				urobil pokánie										skratka severoseverozápadu			
čínska objemová jednotka				zanedbala kazašský ľudový spevák										gibon bieloruský domáce zvieratá			
odstrel						syčal prudko zatvoril						Apolón (dom.) dedinský boháč					
poukázanie							domček priliepala sa						tieň, po česky ukradlo (hovor.)				
sypaním dookola pokryl								nadpisy grécka bohyňa pomsty							citoslovce plašenia vtákov chamtivo		
skratka vojenskej akadémie			napísalo pomocou čiarok atestát											značka limity šikmo, bokom			
Anastázia (dom.)				uchopte rôsol						chytkať (expr.) modrie sa							liatím naplnil
tenšia drevená doska					nemajetní ľudia (expr.) nepoľuj						kengura tepna, žila						
Pomôcky: lupus, lar, litas, Lua, Aal, akyn	šalejú (expr.) zaostával							nič, po česky nalomí (zried.)				ľudská bytosť skr.súhvez dia Baran					
vývinom získal zrelosť							pohrebna pieseň ohla						mýlka mužské meno				
zabezpečoval						pokryva náterom kosák, po česky								myslené priamky mužské meno			
značka amerícia			vysokohorský ihličnatý ker medaila												EČV Malaciek koniec (zastar.)		
zemeguľa				prudko sa hodilo vrecko								znášal utrpenie lámalo					
obsiatie					rovina indický hudobný nástroj						vodná rastlina klesáme na zem						zábavný podnik
platidlo v Litve						Akadémia múzických umení lalóčik				núkal citoslovce nakuknutia							
Pomôcky: laskas, Ari, sitar, tanka, Ate	chcel (zastar.) strmý svah (zried.)						prehňam vlasy rieka na Slovensku						Romuald (dom.) japonská báseň				
víril (bás.)								auditorská správa režete pilou						nikto žijúca v mori			
skratka regionálneho združenia			klobúk (hovor.) mužské meno						rúbem obliata tekutinou						citoslovce radosti mravne naruš		
koval				pracujem vari, azda						združenie podnikov džezový štýl							
trocha namoč					kolotá úhor, po nemecky							časť strechy rímska bohyňa					skratka Slovenskej komory architektov
cestujú lietadlom						Richard (dom.) zn. pre light year					druh tkaniny chránené nálezisko						
Olympia (dom.)				3. časť tajničky										doslovný preklad slova			
značka ruských hodín				vzťahujúca sa na lýceum										najväčší svetadiel			